

Dominicusgemeente Amsterdam, 10 juni 2007

Droom en dagdroom

Het eerste is, zoals dat heet, echt gebeurd. Het tweede trouwens ook, maar dan in een filmscène. Het derde moet nog altijd gáán gebeuren. Alle drie zijn het profetische, visionaire beelden. Ze klagen aan, ze heffen op, ze vertroosten.

Het eerste is een krantenfoto van deze week. Twee jonge mensen liggen ineengestremd op een grasveld in de zon. Niets bijzonders, dat herhaalt zich honderdduizendvoudig, wie kijkt daar nu van op? Ik. Want hun overgave aan elkaar spreekt niet vanzelf. Hij is een Palestijnse moslim, zij een joodse Israëlië. Hun liefde voor elkaar klaagt veertig jaar bezetting en geweld aan. Die foto moet aan de muur hangen in de slaapkamers van al die fanatieke lieden van Likud of Blok zus-of-zo of Fatah of Hamas.

Het tweede gebeurt in een film van Giuseppe Tornatore. Marcello Mastroianni bezoekt als oude Siciliaan zijn vijf volwassen kinderen, die het allemaal vreselijk druk hebben (en ook nog allerlei dingen uit hun leven hebben te verbergen). Vader Marcello, met zijn betoverende fluwelen stem doorziet dat allemaal niet; hij blijft goedmoeds. Dan, op de overvolle autostrada van Bologna naar Florence, dan gebeurt het. File! Sirenes! Iedereen beklemd, de kijker ook. We lopen naar de plek des onheils. En daar staat, met snuivende neus en een machtig gewei, een groot hert, midden op de autostrada. Éven ligt alle verkeersgeweld stil, zij kijken, wij kijken mee, vol verbazing.

Het derde is de messiaanse profetie van Jesaja. Ze is eigenlijk gericht tegen Assyrië met zijn machtige legers, dreunende soldatenlaarzen en bloedbevleete harnassen. Waarschijnlijk hadden Sargon en Sanherib, de Bush en Poetin van die dagen, hier niet direct een boodschap aan. En de Judese vorsten uit Jesaja's tijd zullen er ook niet echt voor zijn gaan zitten. Zij moesten, zoals dat heet, beleid maken, een plan, een strategie van overleving oog in oog met de grootmachten rondom. Dan komt die koninklijke raadgever Jesaja (dat was hij ook!) het paleis binnenwandelen en dit visioen ontvouwen! Een klein groen lootje uit een afgehouden boom; een weerloos mens met een gordel van gerechtigheid om in plaats van zo eentje met bommen gevuld; en dan nog de wolf naast het lam, een reusachtige leeuw naast een klein kalfje. Sorry, Jesaja, het is allemaal een beetje té simpel, kinderlijk eigenlijk, en dat voor iemand van jouw allure!

Jesaja knikt. Kinderlijk, ja. Jullie bedoelen 'kinderachtig', maar dat is het niet. Wel *kinderlijk*. Klein formaat tegenover dat overweldigende. Een kind tegenover al die groten met wapengekletter. Een droom van gerechtigheid en vrede tegenover de wanen van de dag. 'Wie denken durft dat deze droom het houdt, die zal zijn ogen niet geloven'. Er zijn mensen die dat zingen...

Want de visioenen van Jesaja en andere profeten hébben het gehouden. Ze hebben het ene na het andere wereldrijk overleefd. Ze hebben gediend als houvast voor de joodse ballingen in Babel, al weer zo'n anderhalve eeuw ná Jesaja. Ze werden een inspiratiebron voor diegenen die in een jodenman uit Nazaret juist dit op indrukwekkende wijze zagen oplichten. Die in de weg van kruis en opstanding precies déze messiaanse visioenen zagen uitgebeeld.

Visioene, dromen, die blijven spetteren, niet met veel getoeter en kabaal, maar met de kracht van de 'tintelende taal van een achter alle kwaad verrijzende dageraad' (Nijhoff). Die ook iets blijven bewaren van een type humor dat ons even kan uittillen boven onze zwarigheden en zorgen uit.

Wegdromen over de werkelijkheid heen? Nee. Dat doen die twee geliefden Osama Zatar en Jasmin Avissar toch echt niet. Ze dromen wel *in* hun werkelijkheid, die zij met hun wederzijdse streling tegelijk aanklagen en dragelijk maken. Die filmscène met dat snuivende hert wil juist laten zien hoe idioot en druk druk druk we soms bezig kunnen zijn. En Jesaja's visioen wil ons

vertroosten, door ons één moment over de grens van onze eigen sterfelijkheid te laten heenkijken – zoals ooit Mozes zag vanaf de Nebo.

Ik voeg er voor jullie nog één dagdroom aan toe, zelf meegemaakt, op de A 10 rond Amsterdam. Daar waar God dagelijks even neerdaalt om te zien of er nog één rechtvaardige is, één die richting aangeeft, één die de ander niet snijdt. Daar gebeurde het. Het Woord werd weer vlees en woonde onder mensen en dieren, die zomaar mochten meespelen met het grote Woordspel. Dat begon op de daken waar het Woord ooit van geroepen was. Het zette zich voort in de huizen, die alle bewoonbaar werden verklaard. Alle keukens kregen drie sterren en smaakten naar meer. De kraan schonk geen gemeentepils, maar onversneden Saint Amour. Alle bewoners toastten op de gezondheid van de lucht, waaraan geen vuiltje meer te bekennen was.

Loofbomen begonnen luidkeels te zingen, met een cantus firmus van de treurwilgen, die van het kerkhof waren vertrokken. Kreupelhout danste, rijshout verhief zich, muurbloemen bloosden, alles ontpopte zich.

Bijen waren beziger dan ooit, slangen kronkelden van plezier, apen organiseerden een vlooienspel, een krokodil poetste zijn schubben in de zon, die trouwens van geen ondergaan meer scheen te weten. Kinderen voelden zich heer en meester, haalden kattenkwaad uit met de hond, speelden met aardige adders, en renden over de snelweg waarop zij voorgoed voorrang hadden gekregen.

Toen daalde God opnieuw neer en zag dat het goed was, zeer goed. Hij keek in zijn handpalm: alle namen stonden er in, niemand was eruit gevallen. Hij lachte en zwaaide en ging druk in de weer om alle tranen van de ogen te wissen. En de leeuw banjerde baldadig door het geheel heen en bulderde keihard naar God: 'Dag Sire, ik ben de koning der dieren!'. Maar God schudde vermanend zijn hoofd en gaf alle eer aan het lam. En daar legde de leeuw zich toen maar bij neer.

.....

Ach, ik weet het wel, het was maar een dagdroom, zo vluchtig als een nevel in de morgen. Hij is al weer vervlogen als we straks buiten zijn.

Maar niet die messiaanse dromen en woorden van profeten en apostelen, die alle Sanheribs en Nebukadnezars, alle keizers en prelaten hebben overleefd en kritisch blijven volgen, tot op vandaag toe. Die ook weer hun mond opendoen en hun tong uitsteken tegen die Grote Geweldige G 8. Zoals Jezus ook aan zijn leerlingen beloofde: 'Zelfs hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woorden zullen nooit voorbijgaan'. Ik waag het daarop, vanwege dat laatste argument tegen de machteloosheid dat Dorothee Sölle ooit aanvoerde: 'Bij ons is al eens iemand uit de doden opgestaan!'.

Zo is het, zo zij het.

Niek Schuman